

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu způsobenou neúplnou informací ve světle ústavního nálezu sp. zn. III. ÚS 3528/20

Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. III. ÚS 3528/20, vyjádřil k výkladu ustanovení § 2950 občanského zákoníku stanovujícímu odpovědnost za škodu způsobenou neúplnou nebo nesprávnou informací.

V předmětném případě se jednalo o situaci, kdy stěžovatelé uzavřeli v pozici nabyvatelů v roce 2014 kupní smlouvu, na jejímž základě došlo ke koupi rodinného domu a pozemku. Prodávané nemovitosti byly v podílovém spoluvlastnictví dvou osob (žalovaní č. 1 a 2), kdy jeden z těchto spoluvlastníků byl zastoupen třetí osobou (žalovaný č. 3) na základě udělené plné moci. Při prodeji však došlo k zamlčení informace, že jeden ze spoluvlastníků nemovitostí (zastoupený třetí osobou) je trestně stíhán pro trestný čin vraždy, který měl spáchat právě v prodávaném domě. Tato skutečnost vyšla najevo až ve chvíli, kdy katastrální úřad zamítl návrh na vklad vlastnického práva stěžovatelů k daným nemovitostem, a to z důvodu vydaného předběžného opatření, kterým se pozůstalí po zavražděné osobě domáhali zákazu disponovat se spoluvlastnickým podílem pachatele (spoluvlastníka) na nemovitostech. Kupní smlouva přitom zanikla pro nemožnost plnění. Stěžovatelé se na základě výše uvedeného domáhali, aby jim všichni tři žalovaní zaplatili společně a nerozdílně finanční částku ve výši uhrazené kupní ceny z titulu náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Soud prvního stupně uložil žalovaným č. 1 a 2 povinnost zaplatit stěžovatelům společně a nerozdílně žalovanou částku, avšak zamítl návrh stěžovatelů, aby k této povinnosti byl zavázán též třetí žalovaný (zástupce spoluvlastníka/žalovaného č. 2).

Odvolací soud následně změnil rozsudek prvostupňového soudu tak, že uložil vydání bezdůvodného obohacení jen žalovanému č. 2 (trestně stíhanému) v rozsahu jedné poloviny pro každého ze stěžovatelů, když dle názoru soudu nemohlo zatajení informace ze strany žalovaných č. 1 a 3 způsobit škodu. Dle soudu se jednalo o informaci o vlastnosti domu, která by vedla k vadnosti plnění, pro niž mohli stěžovatelé žádat slevu z kupní ceny nebo odstoupit od smlouvy.

Nejvyšší soud ČR dovolání stěžovatelů zamítl s tím, že soud druhé instance se neodchýlil od ustálené judikatury, a že odpovědnost žalovaných č. 1 a 3 není dána, když není příčinná souvislost mezi nepoctivým jednáním těchto osob a vznikem škody z důvodu existence nezávislé skutečnosti v podobě předběžného opatření, kterou nemohli žalovaní č. 1 a 3 předpokládat, a že u žalovaného č. 3 nejsou navíc splněny podmínky § 2950 občanského zákoníku.

Stěžovatelé následně podali stížnost k Ústavnímu soudu ČR, v rámci níž argumentovali především tím, že jim ze strany žalovaných č. 1 a 3 byla zatajena podstatná informace o spáchané vraždě a že žalovaný č. 2 bude z důvodu povinnosti náhrady nemajetkové újmy pozůstalým předlužen. I proto je v zájmu stěžovatelů, aby povinnost k vydání bezdůvodného obohacení, respektive k náhradě škody, byla stanovena společně a nerozdílně všem třem žalovaným, když pohledávka za žalovaným č. 2 bude s největší pravděpodobností nedobytná. Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a věc vrátil soudu

druhého stupně (který je při svém rozhodování vázán právním názorem ÚS).

Výše nastíněný spor se týkal mimo jiné existence odpovědnosti za škodu, kterou stěžovatelům mělo způsobit zamlčení podstatné informace ze strany žalovaných. Uvedenou problematiku řeší § 2950 občanského zákoníku, kde je stanoveno, že: „Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.“

Pro naplnění skutkové podstaty druhé věty § 2950 občanského zákoníku (a pro vznik odpovědnosti za škodu) musí být splněny následující předpoklady (i) poskytnutí informace nebo rady, (ii) vědomost škůdce o tom, že radou či informací může způsobit újmu, (iii) vznik újmy a (iv) příčinná souvislost mezi poskytnutím informace či rady a vznikem újmy.

Jak vyplývá ze shora citovaného ustanovení, nesprávná či neúplná informace může být poskytnuta kýmkoliv, nejen odborníkem či příslušníkem určitého stavu. Laik, který poskytl neúplnou informaci, nese odpovědnost v případě, že tuto neúplnou informaci poskytl vědomě^[1]. Právní doktrína se pak v některých případech^[2] kloní k názoru, že postačuje vědomá nedbalost ohledně neúplnosti (případně nesprávnosti) dané informace^[3]. Osoba poskytující vadnou či neúplnou informaci, by tudíž ani nemusela mít úmysl přivodit jiné osobě újmu.

Ústavní soud ve svém nálezu k problematice odpovědnosti za poskytnutí neúplné informace konstatoval následující: *“I v případě použití toliko druhé věty předmětného ustanovení (tzv. nekvalifikovaný zástupce) je však třeba zdůraznit, že náhrada dopadá nejen na škodu způsobenou radou, ale i neúplnou (!) informací. Ze skutkových zjištění okresního soudu je přitom evidentní, že třetí žalovaný stěžovatelům poskytl v procesu kontraktace neúplné informace, když vědomě zamlčel, že druhý žalovaný v předmětné nemovitosti spáchal trestný čin vraždy. Tuto skutečnost krajský soud zcela opomenul.*

V případě náhrady škody podle § 2950 věty druhé o. z. je pak nerozhodné, zda byla rada či informace poskytnuta úplatně, nebo bezúplatně. Jen pro úplnost Ústavní soud uvádí, že třetí žalovaný odměnu obdržel, byť od obchodní společnosti Hypoteční banka, a. s. Ani pro použití věty první § 2950 o. z. by přitom nebylo rozhodné, od koho škůdce odměnu obdržel – podstatné je, že nejednal nezištně (přiměřeně srov. MELZER, F. In MELZER, F., TÉGL, P. a kol. Občanský zákoník. Komentář. IX. Svazek. Praha: Leges: 2018, s. 876).

Pro založení odpovědnosti podle § 2950 věty druhé o. z. je pak třeba zavinění toho, kdo škodu způsobil. Z jazykového, systematického ani teleologického výkladu daného ustanovení přitom nelze dovodit, že by muselo jít o úmysl, jak požadoval krajský soud (viz bod 6 výše). Naopak plně postačuje i zavinění ve formě vědomé nedbalosti (viz VOJTEK, P. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 1059; PAŠEK, M. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, s. 3100).

Za zásadní však Ústavní soud v dané věci považuje to, že se krajský soud zabýval pouze otázkou (ne)škodlivosti rady třetího žalovaného, opomenul se však náležitě vypořádat s tou částí právní normy, která se týká škody způsobené neúplnou informací, jíž se stěžovatelům bezpochyby dostalo.“

Na základě shora uvedeného lze mít za to, že Ústavní soud postupoval při svém rozhodování správně, když poskytl právní ochranu stěžovatelům, jimž zatajením, respektive poskytnutím neúplné informace ze strany žalovaných zcela nepochybně vznikla škoda. Bylo by pak v přímém rozporu

s principy spravedlnosti, kdyby za vznik a existenci této škody nenesly odpovědnost žalovaní, jejichž jednání bylo hlavní příčinou vzniku škody.

Mgr. Bc. Denisa Hirschová

[TOMAN & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Ke standardu vědomosti viz § 4 odst. 2 občanského zákoníku: „Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčí vědomosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.“

[2] Např. viz VOJTEK, P. § 2950. In: BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K., HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-4-7]. ASPI_ID KO89_f2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[3] Opačný názor zastává např. BEZOUŠKA, Petr. § 2950 [Škoda způsobená informací nebo radou]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1678, marg. č. 16

Aktualizováno 7.4.2022

Další články:

- [Podnikatel podle formy v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Postoupení pohledávek na výživné](#)
- [V čem Nejvyšší soud selhává a proč by mu to advokáti měli říct](#)
- [Legalizace podpisu osoby, která nemůže číst nebo psát](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 16.: Náhrada škody ve stavebnictví](#)
- [Koncernové řízení kybernetické bezpečnosti - I. část](#)
- [Ochrana oznamovatelů - reflexe zkušeností ohledně příslušné osoby](#)
- [K nákladům exekuce při soudním prodeji zástavy](#)
- [Limity rozhodování ve společenství vlastníků jednotek: výbor vs. shromáždění](#)
- [Klamavá reklama](#)
- [Koncentrace řízení a kdy je čas na poučení](#)